

Κωνσταντίνη Τουρβά

Ο Ζωγράφος και συγγραφέας Γιώργος Μιχαλάκης

Ο Κόσμος δημοσιεύει σε συνέχειες, το βιβλίο του Γιώργου Μιχαλάκη: «Η Ελπίδα σε Κρίση, Κουλτούρα και Τέχνη στην εποχή της παγκοσμιοποίησης» που εξετάζει τη διαδρομή των Ελλήνων μεταναστών της Αυστραλίας, στην τέχνη, κατά την περίοδο από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο μέχρι τις ημέρες μας.

Το βιβλίο κυκλοφόρησε το 2017 από τις εκδόσεις ΕΟΘΙΝΟΝ. Όποιος επιθυμεί να παραγγείλει το βιβλίο μπορεί να επικοινωνήσει με τον συγγραφέα στα EMAIL gmichelpaint@gmail.com ή eothinon@gmail.com. Για σχόλια και παρατηρήσεις μπορείτε να στείλετε email στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις gmichelpaint@gmail.com ή kosmos@kosmos.com.au ή επιστολή στην διεύθυνση Kosmos Newspaper, 654 New Canterbury Road, Hurlstone Park NSW 2193.

Η ζωγράφος όπως φαίνεται έχει μια άλλη μέριμνα που την κατευθύνει. Προσπαθεί να ξαναβρεί την ιδέα της αλληλεγγύης, μέσα από τα θετικά πρόσωπα των γυναικών που ζωγραφίζει.

Μέρος 6ο

Μετά την θεματολογία της αναπαραγωγικότητας και της θυσίας, που και αυτή, εκφράζει την προβληματική της ελλιπούς παρουσίας της γυναίκας μέσα στην πατριαρχική κοινωνία, η Κ. Τουρβά από το 2009, θα οδηγηθεί σε μια νέα σειρά έργων η οποία στοχεύει στην ανάδειξη ενός ολοκληρωμένου και όχι ελλιπούς γυναικείου προσώπου μέσα στην ιστορία. Πρόκειται για σειρές πορτραίτων γυναικών στα πλαίσια της τάσης του γυναικείου κινήματος να προβληθούν οι αγνοημένες γυναίκες μέσα στην ιστορία. Όπως γράφει η ίδια: "...in order to pay homage to women who achieved great things and to express my appreciation and admiration towards them". Τα έργα αυτά δεν είναι βιωματικά όπως οι προηγούμενες σειρές που φιλοτέχνησε, είναι ιδεολογικά έργα, καθώς θέτουν ως στόχο την ανάδειξη αυτού που έχει αγνοηθεί. Εντάσσονται σε μια προσπάθεια να αναδειχτεί και ιστορικά η ικανότητα της γυναίκας, ως υποκείμενο που δημιουργεί την ιστορία της.

Τα πορτραίτα όπως της Frida Kahlo, της Eva Hesse, της Germaine Greer, κ.α. αποδίδονται με παραδοσιακό αναπαραστατικό τρόπο επάνω σε εμπριμέ υφάσματα, τα οποία χρησιμοποιούνται ως φόντο για να αποδοθούν τα πρόσωπα των γυναικών.

Το ύφασμα πια δεν σκεπάζει το σώμα, γίνεται υπόβαθρο για να τεθεί επάνω του το ιδεολογικό πρόσωπο. Στη συνέχεια αυτής της εργασίας και παράλληλα μ' αυτή, η Τουρβά θα στραφεί στην απόδοση πορτραίτων γυναικών του δικού της καθημερινού κύκλου. Γυναίκες από την Ελλάδα και γυναίκες από το χώρο της μετανάστευσης στην Αυστραλία. Με τα πορτραίτα αυτά προβάλλεται το παρόν μέσα στην ιστορία. Προβάλλεται η στιγμή του χρόνου όπως έχει αποτυπω-

20. Frida Kahlo. Αυγοτέμπερα σε εμπριμέ ύφασμα, Πειραιάς 1994

θεί στο πρόσωπο ενός ανθρώπου, μέσα από την πορεία άπειρων στιγμών και άπειρων ιστοριών. Για την Τουρβά οι γυναίκες αυτές δηλώνουν την γυναικεία παρουσία στο δικό της παρόν, γίνονται ο δικό της καθρέφτης, αλλά και δικός μας καθρέφτης, για να ανιχνεύσουμε το πρόσωπο που η κοινωνία με την απαρχή του μοντερνισμού αγνοεί συστηματικά. Πρέπει να επισημάνουμε πως με τα πορτραίτα γυναικών, γίνεται μια στροφή στη δουλειά της, για να επιστρέψει σε μια παραδοσιακή θεματολογία όπως είναι το πρόσωπο του ανθρώπου. Θεματολογία που για χιλιάδες χρόνια κυριάρχησε στην ιστορία του Δυτικού πολιτισμού.

Η θεώρηση του γυναικείου προσώπου στα έργα αυτά δεν σχετίζεται με τη νεωτερικότητα, τον μοντερνισμό, όπου το πρόσωπο του ανθρώπου όλο και πιο σπάνια απεικονίζεται, και όταν ακόμα απεικονίστηκε, αναπαραστάθηκε αγχωμένο, ψυχολογικά πιεσμένο μέχρι διασπασμένο και άρρωστο. Η Τουρβά με αυτά τα πορτραίτα κάνει στροφή από τη

νεωτερικότητα προς το παρελθόν. Επιθυμεί να δει τη γυναίκα μέσα από τα μάτια της αθωότητας της λαϊκής τέχνης και του λαϊκού πολιτισμού. Μια θεώρηση, που δυστυχώς εξαφανίστηκε από τη δεκαετία του 30 και εντεύθεν από την κεντρική πολιτιστική σκηνή των μητροπολιτικών πολιτισμικών κέντρων. Όμως με τα πορτραίτα γυναικών δεν γίνεται προσπάθεια να δημιουργηθεί γέφυρα με τη λαϊκή τέχνη, ούτε ο νατουραλισμός γίνεται αυτοσκοπός. Η ζωγράφος όπως φαίνεται έχει μια άλλη μέριμνα που την δονεί και την κατευθύνει. Προσπαθεί να ξαναβρεί την ιδέα της αλληλεγγύης, μέσα από τα θετικά πρόσωπα των γυναικών που ζωγραφίζει. Στην προσπάθειά της να βρει την ιδέα της αλληλεγγύης μέσα από τα πρόσωπα των γυναικών, οδηγείται σε ένα μακρύ ταξίδι πίσω στο χρόνο, για να συλλέξει από διαφορετικές εποχές απεικονιστικά χαρακτηριστικά. Τους ανοιχτούς καθαρούς χρωματικούς τόνους του ιμπρεσιονισμού, τους αντιπαράθετεί σε κάποια έργα με τον αυστηρό βυζαντινό σχεδιαστικό στυλιζάρισμα. Την απλότητα της κοπτικής εικονογραφίας, την παντρεύει με το ρεαλισμό και την ψυχολογία της λύπης που διαπέρασε τα πορτραίτα της ελληνιστικής περιόδου στο Φαγιούμ της Αιγύπτου. Πηγαίνοντας ακόμα πιο πίσω στο χρόνο, φτάνει στην πομπιανή ζωγραφική, και επισκέπτεται μέχρι και τους προϊστορικούς αδελφούς πολιτισμούς της Θύρας και της Κρήτης. Αν και τα πορτραίτα γυναικών προβάλλουν μια αντίληψη για μια θετική άποψη μέσα στην ιστορία, κάτι που δεν ευνοήθηκε με τον μοντερνισμό, η εργασία αυτής της ζωγράφου όπως είπαμε και παραπάνω, έχει πάντα δύο όψεις. Μια φανερά και μια δεύτερη αφανή. Παραπέμπει στη διπλή φύση των αισθημάτων που πηγάζουν από τις κυρίαρχες από τη μια, και τις εξεγερμένες ιδέες από την άλλη. Στην εποχή της κρίσης, δεν υπάρχει κάποια στέρεη πίστη, γι' αυτό και η μορφή που παίρνει η τέχνη, είναι η μορφή αυτής της απουσίας. Μια πίστη που λειτουργεί ως αναμονή γι' αυτό που θα έρθει.

Στην τελευταία σειρά έργων που φιλοτέχνη, καταπιάνεται με το θέμα των «ανθρώπινων απορριμμάτων» που δημιουργεί ο πολιτισμός. Άνθρωποι των κάθε λογής «περιθωρίων», που δημιουργεί η φτώχεια ως αποτέλεσμα της ταξικής κοινωνίας.

Η Τουρβά καθώς ζωγραφίζει επαναληπτικά και σωρευτικά το θέμα του «άστεγου», μάχεται και αποσταθεροποιεί την εικόνα της «επιτυχίας», που προβάλλεται για την Αυστραλία, την μετανάστευση και τον πολυπολιτισμό. Οι «άστεγοι» που ζωγραφίζει δεν είναι συγκεκριμένα ανθρώπινα πρόσωπα, αλλά η ανθρώπινη μάζα που απορρίπτεται από ένα σύστημα που προσωποποιεί την αποτυχία και που εμφανίζει την μικροαστική επιτυχία ως δομική επιτυχία του συστήματος.

21. Άστεγη. Κάρβουνο σε χαρτί